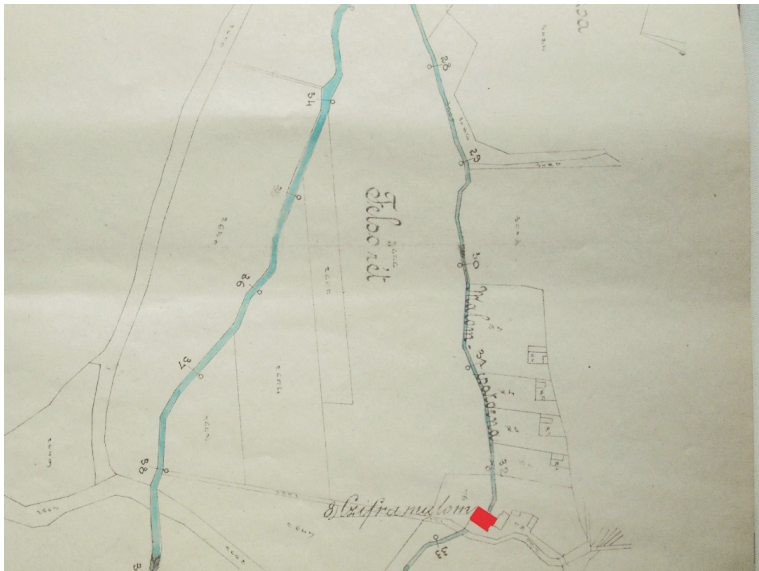

Czifra malom

a vízikönyv száma XII/7.

A forrás utáni nyolcadik malom a sályi patak malomcsatornájának bal partján, a malomcsatorna 32+41 szelvényénél épült. Felső szomszédja az Alsó Tarizsa, alsó szomszédja a Kis malom. A Czifra malom romjai ma megtalálhatók. A tulajdont és a vízhasználat jogát igazoló alispáni határozat és a vízikönyv száma, a tulajdonos neve, illetékessége a fölötte és alatta lévő malmok levéltári dokumentumaiból, műszaki terveiből és engedélykirataiból, valamint egy 1945-ben, Sály község eljárósága által a mezőkeresztesi járási főszolgabírónak, s rajta keresztül az Iparügyi Minisztériumnak írt jelentésből [\[Sály-1\]](#) ismeretes. A malom 1892-től hosszú ideig Bakó László és örökösei tulajdonában volt, 1945-ben özv. Balázs Antalné a tulajdonos. Utolsó tulajdonosa Szabó Barna¹. A malom XX/7. számú vízikönyvi dosszióját nem található a sályi malmok iratai között a levéltárban, így a vízikerek méreteiről nincs adat. Az 1945. évi jelentés szerint 2 hengerekkel dolgozott. 2015 nyarán a Sályért Egyesület tagjainak részvételével tartott helyszíni bejáráson a malom romjait pontosan azonosítottuk.

Helyszínrajz – részlet (a Czifra malom épületének pirossal jelölt része kímélés a szerzőtől)

¹ Bók Antal közlése.

A Czifra malomról öt sályi malom vízikönyvében

A Czifra malomról – a Latori Felső malomhoz, a Latori Alsó kender törőhöz, a Kurva malomhoz, a Felső Tarizsa malomhoz, a Kis malomhoz, a Falusi malomhoz és a Leányfalusi malomhoz hasonlóan – a Kolos Mihály budapesti mérnök által más malmok számára készített tervek, helyszínrajzok és a 13 sályi malmot leíró műszaki leírás általános része ad képet.

Műszaki leírás, általános rész (1903) [S7-04]

A műszaki leírás általános része 13 sályi malmot sorol fel, a tulajdonos(ok) nevének és lakhelyének (illetőségének), az alispáni igazoló határozat és a vízikönyv számának feltüntetésével. A műszaki leírás általános részének teljes szövegét lásd a *Latori felső kender törő* vízikönyvi dokumentumait ismertető résznél [S3-12]. Azonos tartalommal olvasható a 13 sályi malomra – így a Czifra malomra is – vonatkozó általános műszaki leírás a Latori Alsó malom [S2-12], az Alsó Tarizsa malom [S7-4], a Kajla malom [S11-18] és a Csákó malom [S12-17] vízikönyvében is.

A forrás után nyolcadikként épült Czifra malmot – a Kurva malom alatti 7 további sályi malommal egyetemben - egy, a patak 21+69 szelvényénél az Adriai tenger szintje fölött 164.99 méter koronamagassággal épült duzzasztógát segítségével látták el vízzel. A műszaki leírás általános részében olvasható:

A 3. sz. alatt felsorolt duzzasztó az összes többi 6-13 folyószám alatt felsorolt malom részére szolgáltatja a vizet s fenntartásához valamennyi egyformán hozzájárul.

A kisebb áradások alkalmával előálló felesleges vízmennyiségnek a malomcsatornából való levezetésére összesen 3 árapasztó csatorna szolgál, melyek közül kettő a malomárból való kiágazásnál zsillippel van ellátva. Ezen árapasztók, mint a csatolt tervekből láthatók, valamennyien a vadpatakba ömlenek, s fekvésük és méreteik a következők:

1. kiágazás: 23+85 szelv.nél, zsillipkűszöbmag.: 153.90; tábla: 154.48; nyílás: 04
2. „ : 43+60 „ „ : 143.30 „ : 144.10 „ . : 0.5
3. „ : 52+46 „ zsillipje nincs

Az 1. alatti fenntartásra a Czifra és Kismalmokat, a 2. alattié a Falusi malmot, a 3. alattié pedig a Kajla, Csákó és Leányfalusi malmokat illeti.

A malomárok hossz- és keresztzelvényei és mőtárgyak (1903)

A Czifra malom helyét a malomcsatorna 32 + 41 szelvényénél jelöli a rajz.

Helyszínrajz (1903)

Az 1:2880 léptékű helyszínrajz 13 sályi malom – köztük a Cifra malom – nevét, pontos helyét, a malomépület és a malomcsatorna elhelyezkedését, helyrajzi számát közli. A folyásirány szerinti felsorolásban nyolcadikként, a malomcsatorna 32+41 szelvényénél, a bal parton épült a Cifra malom, a 60. helyrajzi számú telken.

[Sály-1] <http://motka.gyor.hu/file/atch/137/s1-01.jpg>

[S2-12] <http://motka.gyor.hu/file/atch/135/1161-12.pdf>

[S3-12] <http://motka.gyor.hu/file/atch/134/1160-12.pdf>

[S7-04] <http://motka.gyor.hu/file/atch/136/1186-04.pdf>

[S11-18] <http://motka.gyor.hu/file/atch/133/1157-18.pdf>

[S12-17] <http://motka.gyor.hu/file/atch/130/1156-17.pdf>